ՔՍԱՆԵՐԿՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1405 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 5 — ՅՈՒԼԻՍ — 1873

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 180 ղր.
» Գաւառաց » 10 Օսմ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 ղր.
» Գաւառաց » 5 Օսմ.
Ի բաժանորդաց թերթի գին 50 փր.
Ծանուցմանց համար տողը մէկ անգամի համար 2 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ. աւելի անգամներու համար գին համաձայնութեամբ կ'ըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ամէն գրուած լրագրոյս ծանօթ խմբագրութեան վրայ։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր ստորագրութեան պէտք ուղղել Ս. Թօ... Չիչլի խան, Մասիս գրասենեակը։
Ձեռագիր նամակք չվերադարձուած նաեւ չհրատարակուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 5 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Արտաքին միօրինակութեանց ներկայացած խաղաղ կառավարութեան հաստատուն նոր սկզբունք կերեւի թէ գտնուելու ատեն պիտի ըլլայ Գաղղիոյ եւ Իսպանիոյ կառավարութեանց մէջ։

Գաղղիոյ կառավարութիւնը գիտցութիւն բերը էր Իսպանիոյ կառավարութեան, ինչպէս օրինաց մէջ մէկ պատմութեանց վրայ, որ Իսպանիոյ եւ Հարաւի մէջ առաջացութեան պատճառը Գաղղիոյ միօրինակութիւնները այլ Իսպանիոյ կառավարութեան հակառակութեանց կոխմերանքին. բայց Իսպանիոյ կառավարութիւնն առաջնոյ այն գիտութիւնները ներկայացութեան առաջ՝ որչափ գործադրել պիտի ըլլայ. Գաղղիոյ կեդրոնական կամ անդրադառնալով թերթերն արտաքին յաւելուածովն ըսելով թէ Իսպանիոյ կառավարութեան այս ըսածներն իրաւանց բանադրութիւն մ'է, որ Գաղղիոյ կառավարութիւնը պէտք չէ թոյլ տայ, եւ ասոր համար պարտաւոր է բացատրութիւն տալ հաճեցնելու։

Հետեւաբար կերեւի թէ այդ ամէն ժողովոյ մէջ հարցում պիտի ըլլայ կառավարութեան, եւ կառավարութիւնն ալ չպիտի կրնայ խուսափել, վասն զի եթէ հարցումն աջակողմեաններէն չըլլայ, ծախակողմեաններէն կուգայ, եւ որովհետեւ այդ ժողովոյ աջակողմեան անդամոց մեծ մասը չէ թէ կաթոլիկ են, հարկաւ կառավարութիւնը զանոնք գոհ ընելու համար Իսպանիոյ կառավարութեան դէմ պիտի խօսի, եւ այն ալ քաղաքականապէս բան չի տեսներ վնասը ունենալ. իսկ թէ որ հակառակն ըլլայ, աջակողմեանց մեծ մասն իրեն դէմ պիտի գտնէ, եւ այն ժամանակ իր տապալումը անխուսափելի է։

Այսպիսի նոր փոխոխ մը մէջ կը գտնուի հիմա Գաղղիոյ կառավարութիւնը, թէ Իսպանիոյ կառավարութեան եւ թէ Գաղղիոյ ազգային ժողովին առջեւ։

Այս կնճռոտ պարագաներն Իսպանիոյ կառավարութեան ալ աւելորդ դժուարութիւնը գրաւած ըլլալով, կերեւի թէ վերջերս խնճոռ ունենալ ժողովուրդ հանգիստ վիճակ ունենալ կրնայ։

Անկլղաստնի նոցէն քարերը կը գտնէ թէ վերջերս խմնանալ Յաղթութեան յետոյ Գերմանիոյ կայսեր ալ ազդեցութիւնն մ'ըլլայ, այնպիսի ազդեցութիւն մը ներկայ փոխելու պարագայից մէջ Գաղղիոյ կառավարութեան գլխաւոր դժուարութեանց կրնայ ըլլալ, ու...

իր կողմանէ զօրութեան ընդդէմ պատճառ տալով չըլլալու համար վերջնոյ երկրորդ զինադադարութեանն եւ այլն կրնայ է։

Գաղղիոյ նոր գրութեան գլխաւոր պարագաներն ասոնց եւ մինչեւ այսօր վերջն պիտի ըսուի։

Բանակին վերակազմութեան ծրագիրն ալ ժողովին ներկայացուեցաւ. բայց ընդունիլն ու միաձայնութիւնը ժողովին դժուարութեան ետքը կրնայ։

Ներկայացնելով ծրագիրը Գ. Թիէրի արտաքսուած սենատի քանի մը տարիներ ետք. Գ. Թիէրի ծրագիրը Գաղղիոյ երկիրը 11 շրջանակի բաժանելով 14 զօրաբանակ կը հաստատէր, սակայն զօրութեամբ եւ փոխութեան համար այլ յաւելուածները կը պահանջէին. իսկ ներկայ կառավարութեան ծրագիրն երկիրը 19 զինուորական շրջանակի կը բաժնէ, 19 զօրաբանակով, այնպէս որ Գաղղիոյ զինուորական զօրութիւնը պիտի բաղկանայ 784.747 զինուորներէ (գործակից ներքին Գաւառաց) զօրքէ, որք 310.294 մարդ ալ պահեստի պիտի ունենան, եւ 572.323 ալ գաւառական զօրքէ, որք 625.633 մարդ ալ պահեստի պիտի ունենան. համագումար 2 միլիոն 323.161 մարդ է։

Բիւզանդ աւանն վրայ մինքանական ասեղնեութիւնը համբոյ կ՚ըսուի։

Կերեւի որ Ռուսաց յաղթութիւնները եղած են այդ արշաւանաց մէջ Խիւայէն մինչեւ Ամու-Տարիա գետը տարածուած անջրդի անապատներուն անցնելու համար։

Քօֆման զօրավարին Պետերբուրգ աշխարհագրական ընկերութեան նախագահին գրած մէկ նամակը կ'ըսէ թէ 3800 ստրուկ ճամբայ ելեր են, եւ 1200ը միայն հասեր են Ամու-Տարիա գետին եզերքը հանդերձ։ Թուրքմէններ ճամբուն մէկ մասն են, բայց կը գտնուին գերմարկին, զօրքերը բոլոր դիմացեր են ծարաւի դժուարութեանց, եւ մեծ քաջաբար փոքրիկ մէջ են եղեր։ Երբոր Քօֆման զօրավարին զօրքերը Խիւայի երկիրը մտեր են, ընակութիւնը անձնատուր ըլլալու համար անգամ մը թախանձելով, սակայն բազում առաջ ձիերուն պիտի տեսնէին։ Բայց յետոյ սպառած ըլլալով հանգստեան կարօտ էին։

Խանը Ռուսաց մեծամեծ աւանդութեան համար հասնելը է, որ շուտով պէտք գէթ զինել, Չէ որ փախեր է մայրաքաղաքէն. բայց յետոյ անձամբ որ իր հեռացէ վայրէն, չէ. հօ զօրձեր եւ Քօֆման զօրավարին անձնատուր ըլլալով. Ռուսաց կայսեր հրովարտակը Խիւայի եւ հարկատութիւն յանձն առեր է։

Այսպէս վերջացան Խիւայի արշաւանքը, որ երկու ամիս տեւեց ի վեր բաւական զբաղեցուց թէ քաղաքագէտները եւ թէ լրագիրները։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիեննա 14 յուլիս

Վիկտէնպերկի ճգնաժամն հաստատ։

Փարիզ 14 յուլիս

Պարոն Շամպօրի մենիֆեստը մօտ է, Ն. վեհափառութիւնը Լիոն այ սեանները պիտի երթայ։

Եւրոպական փոխառութեան բաժանորդագրութիւնները 23էն սկսան բացուիլ։

Մադրիտ 14 յուլիս

Կառավարութիւնը մտադիր է խիստ միջոցներ ձեռք առնել Ալքօյի եւ Քարթաժենի մէջ բանուորական կռիւներուն դէմ։

Կոստանդնուպոլիս 14 յուլիս

Ռուսիոյ գեղագործարանը միջոցներուն վրայ խորհրդ պահուի յանձնառութեան իր գործը ըմբռնելու համար Ֆրանկֆուրտ, բազմաթիւ անձինք, Պետերբուրգ եւ այլ տեղեր 7 միլիոն րուբլի ծախսը կը հաշուէ։

Բիւզանդ խանն Խիւայէն Խորասան գաղթած ըլլալ եւ յանձն առնելու գերութիւնը լսուի երկրին մէջէն։

Փարիզ 14 յուլիս

Երեկ երեկոյ ձիարշաւ եղաւ Գուրզի Ծանրաձաւ մէջ ի պատիւ Շահին Փարիզի քաղքին կողմէ սարքուած գեղարուեստական խնդոյքի. հսկայական եւ շքեղ էր, ամենայն Շանզ-էլիզէի մէջ, ուր ամեն կողմէ ժողովուրդը կը դիմէր։ Ամեն տեղ Շահը կեցցէներով ընդունուեցաւ։ Թագաւորը ալ ներկաներու բոլորովին ապշած էր եւ Հրախաղութիւն կրնէր Անջիար Հնդկաստանի մասնաւոր գեղեցկութիւնը։

Փարիզ 15 յուլիս

Երէկ ազգային ժողովը իր նիստերը յուլիս 27էն սկսեալ ցրուելը, եւ Մայիսն յանձնաժողով մ'ընտրել անհրաժեշտութիւնն իրեն արձակման համար։

Կառավարական գործոց նախարարն առաջարկեց որ Մայիսն յանձնաժողովին իշխանութիւն տրուի ազգային ժողովոյ դէմ մեղադրութեան հրատարակող լրագիրները դատելու։ Այս առաջարկութեան դէմ քաղաքացին ձախակողմեանք, եւ Գ. Կամպէթթա եւ Գ. Արակօ ատենապետներն այս ամէն։

Ծառայեցին երեսփոխաններ Գ. մեր Ձախ կառավարութեան հարցում պիտի ընէ ներքին աշխարհագրութեան վրայ։

Մադրիտ 15 յուլիս

Գ. Բի Մարգալ նոր նախարարութիւն մը կը պատրաստէ երեսփոխան ժողովին կեդրոնական եւ ձախակողմեան անդամներէն, երեսփոխանաց մեծ մասն հարցում պիտի ընէ կառավարութեան որպէսզի գինուորական միջոցներուն վրայ։ Կը կարծուի թէ գինուորութիւնը Գ. Քասթէլարի պիտի յանձնուի։

Ենթարկուած քաղաքը Քարթաժենան ներքին պաշարուած է. Ալքօյ քաղաքին ալ համաձայնութեան զօրքերէն գրաւուեցաւ։

Քօբէնհակ 13 յուլիս

Անգլիոյ Արթիւր արքայազնին մեր քաղաքը հասնելով կը հաւատին թէ Թիրա իշխանուհին իրեն անուանն խնդրելու կուգայ։

Փարիզ 15 յուլիս

Շահը Լիոն չպիտի երթայ, որովհետեւ օրն հասնելու պիտի մեկնի Ժընեւ, Թուրին, եւ Վիեննա երթալու համար։ Շահը Մուսէի Յուլիսի ընկերութեան նախագահ Գ. Տը Լէսէփսը տեսնել ուզեց։

Մեկնման ժամ երկար տեսակցութիւն մ'ըրաւ կըրաւ որ, թէպէտեւ գտնւանիս Հեռ. կը յուսացուի որ Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի մէջ ծագած գժուարութիւնը մեր ժամանակէն կը լուծուի։

Լոնտրա 15 յուլիս

Անգլ. փոխ. 3 51 3/16
Փոխ 1869 63
» 1871 69
» 1872 48 1/4
Ընդ. փոխ. 92 5/8
Ամերիկ 93—24
Մաթալ 32—33

Աղեքսանդ. 12 յուլիս

Բամպակ Մ. Ն. 9
Մտաւուած 10000 հակ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի սահմանագլուխը ծրագրելու համար կազմուած յանձնաժողովը երկուշաբթի օրը գումարեցաւ Բ. Դրանը Ծաշ—Ենգպիրքային Միւսթէշար Վահէ էֆէնտիի նախագահութեամբ։

Դասիրէթ լրագիրը կը հաւատացնէ Հօճայի Սուլթանին նաւատորմի մը երկաթեայ անջրպետ յուղը հրատարակելու պատճառաւ գտնուած էր, նորէն հրատարակուելու հրաման ընտրուեցաւ։

Կայսերական հրամանաւ Ալիքեն ընկերութիւնն՝ արքունի նաւարանին վերատեսչութեան ներքեւ դրուելով, ստորինութիւնն ալ Մարզպան Օսման պէյէն առնուեցաւ եւ ծովակալութեան գեղարուեստի խնամքին՝ պէտք յանձնուեցաւ։

Հանրային կենաց աղքատական...

գիրը Բ. Դրան հրամանաւ խափանեցաւ ։

Երկուշաբթի օրը Պետական խորհուրդն արտակարգ կարգի նիստ մ'ըրաւ Մեծ-Եպարքոսին նախագահութեամբ և տէրութեան գլխաւոր նախարարաց ներկայութեամբ ։ Վեհ. Սուլթանին առաջին քարտուղար Բէգ էֆէնտի ալ ներկայ գտնուեցաւ այս նստին ։

Քօլէրան հետզհետէ կը նուազի Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ մէջ, բայց Ամերիկայի մէջ աւելի կատաղած կ'ըսեն։

Իսկ Դանուբի եզերքէն եկած լուրերուն նայելով Բուլնաւգի մէջ գաղրած է ։ Շումնուի մէջ ալ քանի մը նուազներու վրայ է ։ Սոֆիայի և Վիտինի նահանգներուն մէջ և Բուլղարիոյ ու Հերցեկովինայի մասանց գիւղերուն մէջ ալ գեռ կը տիրէ կ'ըսեն։

Պուլղարիոյ մէջ ալ տեղ տեղ բռնկած ըլլալուն պատճառաւ Բառաւնթիոյ տէրութիւնը Սև ծովու Եւրոպական եզերքէն եկող բոլոր նաւերն ու նաւապարհորդները քառասնօրեայի ենթարկեց ։

Բեթլէհեմի Ծննդեան այրին մէջ մեղադրեալները գործուած անկարգութեանց պատճառներն քննելու պաշտօնով Երուսաղէմ ղրկուած Ֆուատ Զիվէր պէյին և Երուսաղէմայ կուսակալին վճիռ. Բեթլէհեմի խնդիրը կարգի դրուելու և վերջնական լուծման մ' առնուելու վրայ է ։

Լօ Թիւրքի լրագրին խօսքին նայելով կարգադրութիւնն հետևեալ հիմանց վրայ եղած է Երուսաղէմի Քրիստոնեայ Համայնքներուն համաձայնութեամբ ։

1. Բեթղեհեմի այրին և եկեղեցւոյն մէջ կոչեւ ու անկարգութիւն ընող Լատին և Յոյն կրօնաւորներն և անոնց ծառաները պաշտօնէ պիտի ըլլան կամ տեղ փոխադրուին ։

2. Այրին մէջ մսուրին և հարաւային գրան մօտ գտնուող վարագոյրի մասը Լատինաց կողմէ պիտի չըլլայ և կայսերական հրամանաւ ձեռօք տեղը դրուի ։

3. Փախցած կախուած տեղը, որոյ սեփականութիւնը Լատինաց և Հայոց մէջ վէճի նիւթ եղած է, Լատիններուն սեփականութիւնը պիտի համարուի ։

4. Լատինաց սեղանը որ Բեթղեհեմի վերջին անցեց ժամանակ աւերակ եղած էր, կայսերական կառավարութեան ծախքովը պիտի շինուի ։

5. Ս. Հեղինէի սիւնազարդ եկեղեցին Օրթոտոքսներուն սեփականութիւն պիտի մնայ միշտ, և Լատինք առաջուան պէս անցուդարձ միայն պիտի ընեն անկէց, բայց թափօր չըպիտի կրնան ընել։ Ուրիշ ալ ինթերցմունք ընել։

6. Այրին Ծնեալ վարագոյրները տեղը դրուած պարզ կապէ փառաքներները պիտի մեան՝ մինչեւ որ Բ. Դրան անօրէնութիւն մ'ընէ անոնց վրայ։

Դարձեալ հետեւեալ լուրը կուտան մեզ։

Վիէննայի իշխանուն գրադրին մէջ խորհրդի մը օպերէն հայոց կանոնց և աղջկանց մեծամնալով սպասանքներն կերպիւ անոնց հետ կինայ, մինչեւ որ Հայ աղջիկ մը փախէն մարդէն ։ Հետեւեալ իշխանը դարձեալ նոյն յարաբերութիւն ընելով, Հայոյն

Զաւալ անուն ստոիկանութեան գծնուոր մը, որ զայն կը գիտէր, գնաց Վերբանիոյ զայն, բայց խորտակեց դառնալն քաշուեցին պէս գարկաւ սպաննեց Զաւալը ։ Նոյն միջոցին գիւղին պաշտօնեաներն և ուրիշ մարդիկ հասնելով մեծ դժուարութեամբ և շատ քաշքշելով բանտին խորվաթը և ոստիկանութեան յանձնեցին ։

ՄՕՏԵԱՆ ԳԻՆ ՍՏԱԿԻՆ

ԲԵՐԱՆՑ ՍՄԻՐՆԻԱ

4 յուլիս	չորեքշաբթի	իրիկուն	57 30
5	հինգշաբթի	առաւօտ	
	կէսօրին		57 27
	կէս օր		57 18
	Կ. Պոլիս 5 յուլիս		
Սուրիէյէ մէնէքայի բանկին	Ոսկ.	Վէ	14.20
Թրէնք	»	Ոսկ.	15. 10
Թրէնք Օսմ.—Թիւրք			—
Երկամթուղայ Հին		Ոսկ.	133 1/2
»	Նոր		67 1/4
Փոխ 1863		»	351
» 1865		»	360
» 1869		» »	320 1/2
Թրանսալ		Ոսկի	15.20

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ

1. Խառն Ժողովոյ որոշմամբ Ալեքսիանեան Գրիգորիս վարդապետը Երզնկայի եւ Բաբերդի առաջնորդական պաշտօնէն դադրեցաւ, և մերձաւորապէս Կաւալլեանի կողմերը պաշտօն վարելու և 3 տարի ալ այդ վայրին պաշտօնները գտնել Յունաց միջնորդաւ տրուեցաւ ։ Իսկ Հոգեւոր պաշտօնավարութեան մասը Կրօնական Ժողովոյ անօրէնութեանը յանձնուեցաւ։

2. Խառն Ժողովոյ որոշմամբ Նաւթեանեան Պօղոս վարդապետ Բաբերդու վիճակին Առաջնորդական Տեղապահ կարգուեցաւ՝ Սահմանադրութեանը նոյն վիճակին մէջ գործադրելու համար ։

Իսկ Երզնկայի առաջնորդական Տեղապահի քննութիւնը տեղւոյն Խառն Ժողովին յանձնուեցաւ ։

3. Բաղէշի Առաջնորդ Բագրատեան Պետրոս վարդապետ բանիցս անգամ' իրեն ղրկուած պաշտօնագրութեանց հակառակ անբռնաւական ըլլալով Սահմանադրութիւնը գործադրել նոյն վիճակին մէջ, առաջնորդական պաշտօնէ դադրեցաւ, և անոր տեղ Խոտրջուրցի Սարգիս վարդապետն առաջնորդական Տեղապահ կարգուեցաւ՝ Սահմանադրութիւնը գործադրելու համար։

4. Ղազար վարդապետին ամէնն Պատրիարքարանի մէջ պատսպարած նեղութիւնը քննելու և ամփոփելու պաշտօնով Խառն Ժողովն իր մէջէն յատուկ մասնաժողով մ'անուանեց և քննութեանց արդիւնք հաստատել պէտք եղածը անօրէնել պատշեց։

5. Երեմիոյ Հոգաբարձութեան երեք անդամներէն արդէն քննուած և միայն չորսին քննութիւնը մնացած ըլլալով, այս անգամ' չորս անդամնոց քննութիւնն ալ կատարուեցաւ և Նորընտիր Հոգաբարձութիւնը հրաւիրուեցաւ Սահմանադրութեան իր պաշտօնին ձեռնարկել ։

6. Վարչութեան Տնտեսն խորհրդոյ և Հոգաբարձութեանց կիսամեայ վերանորոգման ժամանակը լրացած ըլլալով, այս անգամ վիճակաւորութիւն եղաւ. և քնարութիւնները կատարուեցան ։

7. Խմբերի Խառն Ժողովն առաջնորդ նոր առաջնորդ ընտրելու մասին գժուարութիւններ ծագած ըլլալով

յայտնելով, Պատրիարքարանի կողմէն առժամանակեայ տեղապահ մը ղրկուելը խնդրած էր ։ Այն խնդիրն ընդունուելով Ամեն. Ս. Պատրիարք հոր յանձնուեցաւ օրժամանակ մէկն ընտրել և ղրկել անյապաղ ։

Քաղաքական Ժողովոյ բոլոր վերջին անօրէնութեանց մէկ երկուքին վրայ առօրինակ առարկութիւններ կը լինին. որոց վրայ լուռ կենալ անհնարին է ։

Տնտեսական խորհրդէն վիճակաւորներն են Մեծ. Գրիգոր Պէրպէրեան, Մեծ. Յակոբ Թորոսեան և Մեծ. Մրգրան Զօհրապեան էֆէնտիները ։ Այս յարգելի անձինք որ Ժողովրդեան համարումն ու վստահութիւնը կը վայելեն, Քաղաքական Ժողովոյ անդամոց անձանց խնամոյն կամակատար և մեծ նուանդ Ս. Պատրիարքը սատարելու գործին ըլլալով գիտնուն համար չեն կրցած վերընտրելի ըլլալ, իսկ միւս խորհրդոց և Հոգաբարձութեանց անդամները քանի մը բացառութեամբ (որոց մէջ է նաև Խաճատուրեան Մեծ. Յարութիւն էֆէնտին) վերընտրելի եղած են, մինչեւ նաև Զարդարեան Մեծ. Գէորգ էֆէնտին Հօրանեան Մեծ. Բարսեղ էֆէնտիի անդերուն վրայ կրցեր է վերընտրելի ըլլալ և նորէն ընտրուեր է ։

Երեմիոյ Հոգաբարձութեան համար ընտրուած անձանց մէջ ալ այնպիսի մէկը կայ, կըսուի, որ առաջ առաջ Գասր-Գիւղի Թաղական խորհրդին անդամ ըլլալով, բանիցս ամբաստանեալ գտնուած, 15 հազար դուռի մօտ գումար մը բաժը պահեր, ոչ Թաղական խորհրդին յանձներ է, ոչ ալ Տնտեսական խորհրդոյ, երբոր պաշտօնական կերպիւ պահանջուեր է իրմէ ։ Տնտեսական խորհուրդը բացագնայ է այս անձին դէմ առ Քաղաքական Ժողովն, նա ալ ինչպէս կ'երևի՝ բոլորը նկատողութեան առնելով, վերջապէս անձը Երեմիոյ Հոգաբարձութեան անդամ ընտրեր է ։

Այս տարօրէն գործողութիւնները ժամանակէ մ'ի վեր Պատրիարքարանի մէջ անցած դարձածոց և նիւթուած գնահատման ընդունայնութեանց վրայ աւելցնելով, բաւական են ներկայ վարչութեան վիճակը ցուցնելու, վիճակ մը' որ անտանելի ըլլալ սկսած է, և կընայ ազգին մէջ ծանր խռովութեանց առիթ ըլլալ' եթէ երեսփոխանական Ժողովն անյապաղ դարման չտանի ։

Ցաւօք սրտի կը ծանուցանենք թէ որքան նաւարանի ծախսկայութեան առաջին թարգմանը գնդապետ Մեծ. Թորոս Գիւսակ պէյ իր երեքշաբթի օրը ժամ' իննին մէջերնուն իր պաշտօնին գլուխը առոյն յանկարծական կաթուածով մեռաւ ։

Այս անմեկնելի մահն' որ սրտի հիւանդութենէ յառաջ եկած կը կարծուի, խոր կսկիծ պատճառեց այն անձին ազգայնոց' որք Թորոս Գիւսակ պէյի ազնիւ բնաւորութիւնը, բարեսրտութիւնը, ազգասիրութիւնը եւ այլ բարի յատկութիւնները կը ճանչնէ ։ Պատմի փոշցի եկեղեցին և ազգաւորներն իրենց մեծ պաշտօնեան ու խնամակալը կորսուցին, եւ այս կորուստը խիստ զգալի եւ անդարմանելի է իրենց համար ։

58 տարեկան էր Թորոս Գիւսակ պէյ այրուոր ծնողաց զաւակ, իւր աշխատութեամբն ու ատաղձականին յառաջ եկած և արքունի ծախսկայութեան առաջին թարգմանի բարձր պաշտօնին հասած, Հետեւապէս ազգին ընտիր և հաջուող իսր անդամներէն մին էր։

Մարմինը Պատմի փոշցի եկեղեցին փոխադրուելով հոն պահուած է,

և յաղորդաւորութիւնը վաղը պիտի կատարուի ։

Ուրախութեամբ ծանուցած էինք թէ Մեծարգոյ Ճանիկ էֆէնտի Արամեանի անտեղութեան և քանի մը գրագիտաց գործակցութեամբ Դիւանական դ' ազգային հրատարակութիւն մը պիտի հրատարակուի կարգեցին թէ Արամեան էֆէնտի Դիւանիկին տերոցը հետ վերնագրով պաշտօնական վրայ համաձայնին, եւ կեցեր և վերջին թերթերը վերըստին բաշխուելոց խմբագրութեամբ հրատարակել սկսեր է։

Ազգ. Վարչ. Տնտեսական խորհրդոյ կողմէ հետեւեալ շրջաբերականը ղրկուած է մայրաքաղաքիս Թաղ. խորհրդոց։

Պետական Աւանդատէ Թաղ. խորհրդոյ.

Ժամանակէ մը հետէ սովորութիւն եղած է յանուն ազգային ալ և այլ հաստատութեանց նպաստ հաւաքելու համար՝ թէ մայրաքաղաքիս թաղերուն մէջ, թէ շուկաները, և թէ ուրիշ հասարակաց տեղեր գանձանակներ պտըտցնել և սանդ հանգանակել ։ Գանձանակաց այս շրջաբերութեան համար ոչ արտօնատուութեան կայ առնուած, և ոչ ալ ժողովարարութեան նպատակն ազգային վարչութեան ծանուցուած և անոր հաստատութեան ընդունուած է։ Ժողովարարութեան այս անկանոն վիճակին մէջ բնականաբար դրական եղած չեն այնպիսի զեղծումներ և անպատեհութիւններ, որոց բարձումը կրնայ հաստատ ազգին արժանապատուութիւնը և հասարակաց բարեգործական նպատակներուն ապահովութեան հարկը։

Ազգ. Վարչութեան Տնտեսական խորհուրդը այս վիճակին վերջ մը տալու նպատակաւ' արժան դատեց գանձանակաց շրջաբերութիւնը կանոնաւորութեան ներքեւ դնել, և որովհետեւ Ազգ. Վարչութեան գիտութեան և հրամանին ազգային արտաքին կ ի հաստատութեան ինքնաս, և որ հէշ հանրական նպաստի համար գանձանակ շրջեցնելու և օրինաւորապէս շրջաբերութեան եղած գանձանակաց վրայ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ փակեցնելով ծանուցագրիր գանձին հասարակաց վստահութեան համար ։

Տնտես. խորհուրդն իւր այս արտօնութիւնը հաղորդելով Պատուական խորհրդոյդ' կը հրաւիրէ զձեզ որ անօրինակ արարողութեան մէջ բան այսօր յարմարի և եթէ այդ էն խորհրդոյդ' որոշմամբ գանձանակներ կը պարտին, ծանուցանել նախ այդ ծախսարարութեան պաշտօնաւ ը, պայմանաւ, և ուրիշ պարագաներ, և Ազգ. Վարչութեան հաւանութիւն առնելու համար չպարտաւորել զայն Աւարտ չէ Պատուական խորհրդոյդ' ցնելու որ հաշիւններ պայմանաց հակառակ երբ գանձանակի շրջաբերութիւն տեղի ունենայ, ազգ. մեծանուոյթեան Հերքնակը' թէ պաշտօնական մարմին մը ըլլի, թէ մասնաւոր անձ մը, պատասխանատուութեան ներքեւ պիտի ըլլին ազգային Վարչութեան առջև, և Տնտեսական խորհուրդը կողմէ պիտի գրաւի գանձանակը շրջաբերութեան ատեն բանեցուի Տնտես. խորհրդո կը յառաջ նաև որ այս վերջին պարագային մէջ ձեր աջակցութիւնը կ'ստանայ և Թաղ. խորհուրդը ունեցածնայ կանոնաւոր պաշտպանութեան հետամուտ կանգնելով, իւր Թաղին մէջ եղբ անհրաժեշտ գանձանակ պարտիքը տեղեկ. ու միայն կարգելու զայն, այլ և գանձանակն առնելով Պատրիարքարանի իր փոխ յանձնել հիշապատ պատուած անօրէնութիւն ։

24 յունիս 1873 Մնամք յարգանօք
Ձեր Ազգ. Վարչ. Տնտես. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Պատրիարքարան Հայոց
Կ. Պօլիս

Պարզ ընթերցում 28 յունիս 1873

. . . Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ծնդէլքն էին. ...

[illegible]

[illegible]

Ծնդէլքն էին. Թաքէրուշ.

Ոչ թէ դատաստանին գիտնալը մեզ համար տարակուսելի մնացած է, յանցանքը նախ կը վերաբերի մեզ՝ որ մեր ազգասիրութեան հակառակ գործոց գնալով չենք ընդդիմացած և խնայած, և երկրորդ Պետրոսեան պաշտօնեից որ առանց մեր կամքին համաձայն և մեր հաւանութեան առանց, մի միայն արդի քաղ. խորհրդոյն խնդրանօք մեր դատաստանի փոխանակ փարձատուէ նոյն իսկ իրենց գրքէն դաս փոխանակ էֆէնտիի և փոխանորդ Ս. Հօր յանձնալով ցրելով վերոյիշեալ ի Դեկտեմբերի 1871 դեկտ. 10ին, և մեր թերահաւատութեան անարգել բռնութեան գնացքը հայհոյելով մերժեցինք նորին արդարութեան հետ։ Սէթէ անոր։ [illegible]

[illegible]

Մնալով մշտաջան՝ Ղուկաս.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՅՈՒՄ

ԸՆՏՐՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Ընտրողական ժողովոյ նախագահ պարոն ... [illegible] ... Մայիս ամսոյ ... երեսփոխանաց ... ընտրութեան ... (յունիս 1) ... 274 ընտրողներէն միայն 70ը քուէարկութեան մասնակցեցան. և քուէարկութեան արդիւնքն է ... Ալաճօզեան ... Արսլան պէյ Նրսանեան 45 քուէ ... Թասլ հետևեալ ցուցակը կը յառաջացուցանէ.

Միհրան	էֆէնտի	Ալօթեան	քուէ	35
Սարգիս	»	Արապեան	»	35
Աւետիս	»	Այթունեան Տէրզի	»	34
Խաչատուր	»	Մէրզապեան	»	28
Սարգիս	»	Պարսամեան	»	24
Օհաննէս	»	Միքայէլեան	»	23
Գէորգ	»	Փափազեան	»	23
Յակոբ	պէյ	Թոփեան	»	23
Քերովբէ	էֆ.	Պէյլերեան	»	20
»	»	Թաշճեան	»	14

Երկրորդ անգամ քուէարկութեան ընել որոշուեցաւ յառաջիկայ կիւրակէ յուլիս 8, առաւօտեան ժամ 12էն մինչև 4. որպէս անմիջապէս վերջը քուէհամար կատարելով յանձնի եկեղեցւոյ և 'ի ներկայութեան ընտրողական ժողովոյ։

[illegible]

2 յուլիս 1873 Ընտրողական ժողովոյ ... Ատենադպիր

Ռ. Զ. Գ

Դամասկոսու Հիւպատոսի նամէրօղ Պէրէքատէնի Յակոբ փաշա ... որ երախտագիտաց կոչէն կը ծախուի, մինչեւ տան գինը մինչև ցարդ առանց ոսկի(?) ...

Արդ. կը յայտնեմ թէ Թուլքանէ մինչեւ ընտրուած օր ետ կը գնուի, եթէ մինչեւ անոր ... որ կարող էր(?) ... նորին յանձնեն։

1873 յունիս 28

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Յառաջիկայ երկուշաբթի որ յուլիս 9ին կայսերական զօրաց պէտքին համար անգլիական դրամով և Այսոմն ... Հնարած բժշկերէն երկու հազար հատին գնահատութիւնը պիտի կատարի Տոփ Խանայի Թօփճու ատլիէներին մէջ։

Ուստի մինչեւ բժշկերը տալու յանձնառու եղող փոխառականք կը հրաւիրուին ներկայանալ մինչեւ անոր ըլլալիք գնահատութեան։

4 յուլիս 1873 'ի Դուռն Սերասքերի

Կայսերական զօրաց մթերանոցներուն համար պէտք եղած հետեւեալ բաներուն ցանկը.

40000	օխայ	չոր բոկի
1160	»	ծեփ(?)
18000	հատ	պիթիկ(?) ...
628400	»	...

... գնահատութիւնը պիտի կատարի յուլիս 7ին շաբաթ օր 'ի Տոփ Խանա։

Ուստի մինչեւ ապրանքները մատակարարելու յանձնառու եղող արդեօք փոխառականք կը հրաւիրուին մինչեւ օրը 'ի Տոփ Խանա ըլլալիք գնահատութեան ներկայ գտնուիլ։

2 յուլիս 1873 'ի Դուռն Սերասքերի

Խիպլիլի կայսերական գործարանին պէտքը համար երկաթէ հազար օխայէն աւելի հազար օխայի չափ ... Տոփխանէի ... ըլլալով առաջարկող գտնուած է, և որոն վերջնական որոշումն ալ պիտի գործադրուի յուլիս 5ին հինգշաբթի օր 'ի Տոփ Խանա։

Ուստի մինչեւ ապրանքը մատակարարելու յանձնառու եղող արդեօք փոխառականք կը հրաւիրուին մինչեւ օրը 'ի Տոփ Խանա ներկայ գտնուիլ ըլլալիք վերջնական գնահատութեան։

2 յուլիս 1873 'ի Դուռն Սերասքերի

Կայսերական զօրաց պէտքին համար հետեւեալ բաները արդէն գնահատութեան դրուելով, առաջ յանձնառու գտնուեցան, այսինքն.

օխայ	
18000	չոր
7800	չորցած ...
3900	...
1200	...
2200	...
22000	...
5000	...
25000	...
1500	...

Ցիշեալ բաներուն վերջնական գնահատութիւնը պիտի կատարի յառաջիկայ հինգշաբթի օր յուլիս 5ին 'ի Տոփ Խանա։

Ուստի մինչեւ ապրանքները մատակարարելու տենչող փոխառականք կը հրաւիրուին մինչեւ օրը ներկայ գտնուիլ 'ի Տոփ Խանա ըլլալիք վերջնական գնահատութեան։

27 յունիս 1873 'ի Դուռն Սերասքերի

PILULES DE BLANCARD

Blancard

ՄԵԼԱՆՕԺԷՆ

FER QUEVENNE

APPROUVÉ PAR L'ACADÉMIE DE MÉDECINE.
AUTORISÉ PAR CIRCULAIRE SPÉCIALE DU MINISTRE.

10. CENTIG.

200 ... 5 ֆր.
100 ... 3 ֆր.

BÉNÉDICTINE

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿԱԶԱՒՈՐ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ ՇԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

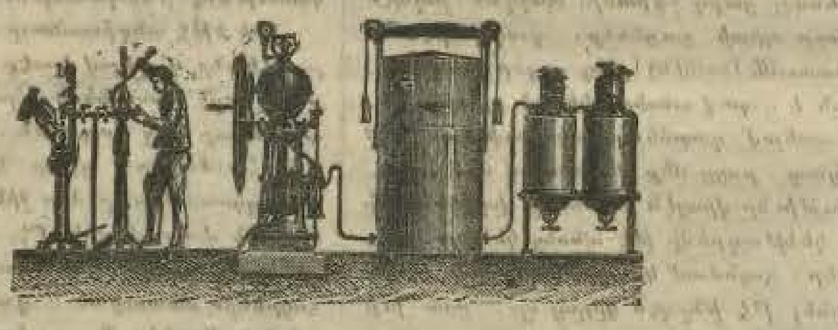

... 1200էն մինչև 10000 ... 1600էն մինչև 5500 ֆրանք ... 30—450—50—1000 ... 3000էն 5000 ֆրանք ...

L. T. PIVER
PARIS
A la Reine des Fleurs

Eau et poudre Dentifrices
PERFECTIONNÉES DU DOCTEUR
J.V. BONN

DRAGÉES ESSENCE de SIROP — INJECTION

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
4 ՅՈՒԼԻՍ

Լոնտրա 3 ամիս		109 1/2
Փարիզ		23.30

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
4 ՅՈՒԼԻՍ

Անգլ. լիրա		109. 25
[illegible]	»	87. 5
[illegible]	»	89.10
[illegible]	»	51.20
Հինգ ֆրանք	»	—
[illegible]	»	105.30
[illegible]	»	120.20

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 4 ՅՈՒԼԻՍ

[illegible]	[illegible]	41 — 43
» »	[illegible]	—
» »	[illegible]	—
» »	[illegible]	—
»	[illegible]	—
»	[illegible]	—
» »	[illegible]	35 — 40
[illegible]		40 — 42
[illegible]		— —

CAPSULES de RAQUIN au Baume de COPAHU

ՔԱՓՍԻՒԼ ՌԱՔԷՆ

VESICATOIRE d'ALBESPEYRES

ԽԱՐԱՆ ԱԼՊԷՍՓԷՅՐԻ

CAPSULES DE RAQUIN AU COPAHU

HÉMORRHOÏDES

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR